

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécselt házhoz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 15 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy négyhasábos petit sor egyszeri megjelenésért 8 krt többszöri megjelenésnél árlengedések adatik. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyílt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda:
Ferencciek utca 22. sz. I emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizethető helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Feszty Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Táizs Mihály nyomdájában Majláth-tér 22. szám alatt.

Hajlik, de nem török.

A feudális-konzervatív b. Senyey, de még a minenre — a szolgabírókat kivéve — alkalmas Bittó sem mertek volna nyilatkozataik szerint az engedményekben oly messze menni, mint a hajdani határozati párt vezére, — ki érdekesnek sem tartotta akkor, hogy fejedelméhez válasz feliratot intézzék! A ki ily magasságból tud bukfacezni a nélkül, hogy nyakát szegné, az kantsuk ember, minden tagjában, ízében hajlékony, puha és idomítható akkép, mint a körülmények és a parancsoló szükség kívánja, egyenes ellentéte a jellemző lárdásnak, ama kardnak, mely törhet, de nem hajlik meg.

1861-ben és azután hajlíztta a népszerűséget, de megintatta akkor is, hogy egy más napot nem akar mellette eltűnni, mert ő neki csak a drabantokban (holdakban), napimádó, előtte arca boruló engelimes szolgálalekű párhelyekben telt a kedve. A 48-as párt jellemző lárdaságát férfiban jól felismerete, azért került is az egyesülést, mint az ürdög a tömjént, mert a 48-as és azután függetlenségi párt öszintén vallá és követé elveit, ő pedig csak takarónak használta fekete szíve terveinek elfedésére.

Két éve elmut, hogy lassan lassan a takaró elrongyolódik, és egész meztelenségében ott áll az elámitottak előtt a kegyvadászó, hajlongó udvaronc, megvetve a fölöt, nem beszélve felülről, szánandó áldozata az önbálványozásnak, az eszközökben nem válogató mérték nélküli hiúság és nagyravágyásnak.

Hitelvesztetté lett pártja előtt, a fejedelm bizalmatlansága eljártszotta, hogy is várhatna tőle mást, mint a minnek nagymestere, — az ámitást. Sietett, nagyon is sietett a király elfogadni lemondását, de ő jól tudta, mert engedményekben oly messze ment, hogy kivüle senki sem meré ily feltételek mellett a magyar kormányt elvállalni, biztos volt abban, hogy ismét csak ő fog megbízni a kormány vezetésével.

A haza és a trón szerencsétlenségére, kiszámíthatlan kárára minden határon túlmenő engedményei oly elbizakodottá tevék az osztrák kormányt, és a reichsrathi alsóházat, hogy ennek engedékenysége a méltányosságnak csak árnyékára sem lehet már számítani, nem marad más választás, mint a rabszolgái alárendelés, vagy a teljes szakadás, — az elsőtől a konzervatívok és feudálisok is mint hazaárulási tényőtől elborzadnak, a másikra vállalkozni nem mernek, a kik pedig mernek, azok még véleményadásra sem hívtak fel.

Negyedfélszáz év óta találkozott elég hazafiatlan magyar ki önérdékének, nagyravágyása s hiúságának feláldozta hazája boldogságát, tömjénezett az önkényuralomnak és azzal akkor összeforrt osztrák érdeknek, de a ki a magyar hazának és az uralkodó háznak, az osztrák pénznadályok és gyárosok érdekében annyi kárt okozni vállalkozott volna, mint Tisza Kálmán, olyant hiába kerestünk.

Habár öntudatlan, de nagyobb szolgálatot nem tehetett volna az osztrák örökségre leselkedő porosz és orosz hatalomnak senki sem, mert a kettős monarchia egyedül szám-bavehető, mindenkor döntőnek megbízható ereje, a magyar állam ereje az anyagi romlásai semmivé lesz, megszűnik factor lenni közép Európa politikájában. Az erkölcsi és anyagi romlás feloszlási erje-

dést von maga után és a kifelé gravitáló elemek úgy is oly sokan vannak a kettős államban, hogy ezen feloszlást csak a magyar elen volt képes megakadályozni addig, míg maga is megromlásnak nem indult.

Hazugság és bűn azon kormányférfiu loyalitása, ki elrejtí fejedelmé előtt azon veszélyeket, melyek trónját fenyegetik, megbocsájthatlan bűn, ha a trón veszélyeztetésével a hazát és nemzetét is sirba dönti.

A magyar kormány lemondására nézve a hiv. lap. feb. 11-ki száma a következő kijelentést tartalmazza: Ö császári és apostoli királyi felsége folyó évi febr. hó 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar összes miniszterium hivatali lemondását, buzgó és hű szolgálatainak elismerése mellett legkegyelmesebben elfogadni, egyszersmind azonban meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek utódai kinevezéséig eddigi hivatalos működésüket folytassák.

A miniszterválság a múlt heti számunkban közölték után következőben vette folyamát. A király pénteken másfél órai kihallgatáson fogadta Majláth György országbíró, ez nem kormány alakításra, hanem tanácsadásra hívatván fel az ország helyzetének vázlata után ellenté irányult a konzervatívok kormányra lépésének. Ezután azonnal b. Senyey hívatott meg, mivel a király ugyancsak másfél óráig értekezett s a király felszólítására, hogy foglalja el a miniszterelnökséget bár vonakodással felelt, de feltételeit egészen visszautasította, nem történnék tekinteti kívánta, szabad kezét és meghatalmazást kérvén egészen újból felveheti az alkudozást az osztrák kormányal, további programja: a honvédség megszüntetése, a közigazgatás újja szervezése kinevezett tisztviselőkkel és a kiadások nagyban megszorítása az államháztartás minden ágában. A kihallgatás befejeztével Senyey kormányelnöksége ugyan nagyon valószínűnek látszott, azonban még is huszonegy órai időt kért, hogy magát létszenben is tájékozhassa. Az osztrák miniszterekkel b. Senyey ugyan nem érintkezett, azonban közvetve meggyőződött, hogy ezek nem hajlandók feladni az egységet, melyet Tisza révén már biztosítottak hisznek s hogy ennél fogva új tárgyalásoknak sikeres eredményre semmi kilátásuk simen.

Szombaton tehát másodszori kihallgatásán kijelenté ö felségének, hogy nem vállalkozhat kormány alakításra. Mindazonáltal b. Senyey a király kívánsága következtében Majláth országbíróval együtt Bécsben maradt, mindketten értekeztek gr. Andrássy Gyula külügyminiszterrel. — Vasárnap délután 3-4 óra közt Gliczy Kálmán, Szilágyi József, és Bittó István voltak kihallgatáson, Gliczy nem kormányalakításra, hanem véleményének adására lett felhíva. Bittó állítólag kijelentette volna, hogy nincs Magyarország politikai, ki az engedményekben Tiszánál tovább mehetne, ugyanily kijelentést Senyeynek is tulajdonítanak, mindketten azt is kijelentették volna, hogy a kiegyezkedési tárgyalások célra nem vezethetnek, mert egészen hibás alapon inditattak meg. — Majláth és Senyey kedden már Budapestre visszaértek. — Tisza újra nyervén kihallgatást oda nyilatkozott, hogy csak azon esetben maradhat a kormányon, ha elfogadjatik a bankkérdésben elfoglalt magyar elvi álláspontja. E végből Tisza és Szell az osztrák miniszterelnök Auersperg herceggel voltak értekezők, hogy a kiegyeztetést újra megkísértsék, ezen értekezleten febr. 13-án Pretis és Lasser osztrák miniszterek is részt vettek, mely azonban végeredményt nem hozott létre, bécsi táviratok azonban azt állítják, hogy az osztrák kormány kész a Tisza által kívánt elvi engedményeket megadni, ezen elvi engedmény pedig nem állana másból, mint ama semmiből, hogy a magyar és osztrák kormány a paritás elismerésére ugyan egyenlő számu négy négy bankigazgatókat nevezze ki, de ezek mellé a részvényesek hatot, — természetesen telivér osztrákot választanának, minél fogva az elvi paritás elismerése mellett a bankigazgatóságban a magyar érdekeken szavazatok, négy tíz ellenében örökös kisebbségben maradnának. — A Senyey kormánytól félelem eloszlólván a börze Bécsben azonnal jobb hangulatba jött, már új magyar minisztereket emlegetnek nevezetesen Tóth Vilmost a belügyi, Gorove Istvánt a keres-

kedelmi, Horváth Lajost az igazságügyi tárcára. — Azon reményben vannak, hogy Herbsztet kivéve a befolyásosabb reichsrathi képviselők hajlandók az elvi elismerésre, ezek február 14-re szinte legfelsőbb kihallgatásra lettek meghíva, valamint Gorove István is.

Február 14-én folyt a tanácskozás Tisza, Szell, Wenkheim és Tréfórt magyar, Auersperg, Pretis, Lasser és Chlumetzky osztrák miniszterek és a bank főemberei közt, döntő határozat nem keletkezett, a tanácskozmányt más napra halasztották. — Gorove István fogadtatott ugyan az nap a király által és jelentést tett a helyzetéről. Szombaton vagy vasárnap az osztrák kormány kívánatára az alkotmány-párt nagygyűlést tart, melyben a kiegyezkedés kérdése lesz napirenden. Az eltérések most már csak abból állanak, hogy a magyar kormány Magyarország részére 60. millió állandó dotációt kíván, az osztrák pedig csak 50 milliót, továbbá az igazgatóságok szervezése és hatáskörére nézve többnemű eltérés forog fenn. — A kiegyezkedés létrejötte előtt az új magyar-miniszterium nem alakul meg.

Simonyi Lajos báró a Tiszai miniszteriumból már korábban kilépett keresk. miniszter azon miniszteriumnak lemondásából alkalmat vett magának kijelenteni belépését a „független szabadelvű” pártba, mert mind az önálló vánterület és bank híve elveinél fogva ezen párt programjához legközelebb áll.

Zemplén megye volt az első, mely szavát emelte a keleti kérdésben, most követte a haza ellenkező szélén Somogy megye, mely február 4-iki közgyűlésen a zempléni feliratot pártolva maga is felírt Törökország integritásának fenntartása mellett, mert most bennünket a török birodalommal nem csak érdekeink közössége, hanem a szabadelvű intézvények fenntartása és a közös szabadság szeretet is összeköt.

KÜLFÖLD.

A keleti kérdésben Riszty és Pertev pasa között folytatott értekezleten a török alkudozási feltételek közül a következő pontokra nézve, u. m. török lo-bogó fűdölése; a szerb váraknak az 1867. évi fermán szerinti fenntartása és a szerb kormánynak abeli kötelezettsége, hogy a fegyveres bandák alakulását és török területre becsapását megakadályozza, teljes egyetértés jött létre. A többi pontokra nézve Pertev pasa utasítást kért a portától. A békeelőzmények megállapítása után Krisztis Filop két titkárral Konstantinápolyba fog menni a végleges békealkudozások végett.

Oroszország a harcot megkezdeni nem érez ugyan nagy kedvet magában, mire nézve jó ürügyül szolgál a fővezér ingadozó egészségi állapota, de az eddigi so-vány eredményei visszavonulni nem szeretne, sőt tanácsosnak sem tartja; mert fél, hogy a nihilisták összeesküvés, melynek szálai az egész országon átszövedtek s legközelebb Moszkvában fedezték föl egy gombolyagját, oly lánggal törhetne ki, a minél előltására a honiak ezreinek vért kellene kiöntani. Azért mindenkép módot keres: Törökországot a háboru kezdeményezésébe beleagratni, mit Edhem pasa nagyvezér barcas szemellené ingerlése által elérhetének vél. — A harci készülődések folyását nagy mérvben fétenek. A cár és a trónörökös a hadsereghez váratnak, hová tan február végén fognak érkezni. A nagyherceg legközelebb valamennyi orosz varat meg fogja vizsgálni. Goresakov körjegyzékéről Derby a francia nagykövét előtt, ugy nyilatkozott: a hatalmak törekvéseinek oda kell irányulni, hogy Oroszországnak lehetővé legyen a kardot helyébe dugni s hogy ő már talál erre módot. Decazes herceg majd csak akkor fog e tekintetben határozni, ha Anglia elhatározásáról értesül.

Miként egy konstantinápolyi levelező írja, midőn a szultánál különféle aljas vadak által Midhad kegyvesztes lón s a lemondási felhívásra azt felelte: hogy mint hű alattvaló s igaz hazafi kötelességének ismeri a válságos körülmények között le nem mondani s hogy csak akkor távozik, ha letétezik; akkor a palotaárnyanyra vitte, hogy Midhad a szultánhoz hívatván, a várteremben négy császári hadsegéd megrohanta s kézbitéssett tett rá, azon kijelentéssel: hogy fogoly s pár perc múlva számításba kell menni. Midhad szokott hidegvérűséggel fogadta a dolgot s így kiáltott föl: „Isten mentse meg hazámat!” Egy órával később az „Izzidin” gözörsre szállítottat, mely őt Brindisbe tette. — A „Pungoló” szerent Midhatot Párisba és Londonba várják, hová állítólag azon szándékkal megy, hogy Oroszország fondorlatairól felvilágosítsa ezen két kabinetet.

A szultán kijelentette, hogy a kormány személyzetének kinevezésénél a keresztényekre különös tekintettel fog lenni.

Washingtonban a senatus és kamara közös ülésében az elnökválasztási bizottságnak a floridai választók választására vonatkozó határozata terjesztett elő. 6 senator és 12 képviselő irásbeli ellenvetést nyújtott be. A senatus a határozatot elfogadta, a kamara ülését elnapolta, e szerint az elnök választás kérdése még ninesen eldőntve.

Megyei közgyűlés.

Baranyamegye f. é. február 12-iki bizottsági közgyűlése most az egyszer megtartott a nélkül, hogy elnöke a főispán által megnyitott volna. A főispán ugyan a közgyűlés kezdetén tartott beszédében „mielőtt — úgymondá — a közgyűlést megnyitván — üdvözölve a bizottságot, bejelentvén Trepacher Mátyás mohácsi járásorvos elhalálózását és sok évi szolgálatait jegyzőkönyvben megemlíteni indítványozván, egyszersmind bejelentette, hogy ezen állomásra az év végén auugy is megtartandó általános tisztválasztásig Rónay József N. Bolyban székelő tiszteletbeli járásorvos helyettesítette, reményelvén, hogy a közgyűlés ezen eljárását helybenhagyandja, — a közgyűlést megnyitni elefejtette.

Az elnöki beszéd után Balogh Károly attól tartva, hogy e beszéddel a közgyűlés jelentékenyebb tárgyának, a mohácsi járásorvosi állomás főispáni substitútiójának elszakítása előzttatik, kérdést intézett az elnökhöz: vajlon e tárgy, mely a tárgysorozatban harmadik helyen fordul elő, ezen elnöki megemlítéssel elintéztet nyrend, vagy pedig annak helyén szabályosan fog tárgyalatni? Az etlebbi esetben szándéka van szót emelni. A főispán ez ügyet tárgyalás alá bocsátván Balogh előadta: miszerint nem hiszi, hogy a közgyűlésnek helyettesítési joga, melyről az 1870 42 törvény 43. §-ának g) pontja világosan rendel, hogy a főispánlag történt helyettesítések feletti intézkedés, mely egyedül a főispáni substitútió helybenhagyásában, vagy másféle substitútió felállításában és a választási gyűlés kiállításában áll, — a közgyűlés hatásköréhez tartozik, birmely oldalról kétsége vonatnék, s nem hiszi ezt annál fogva sem, mivel maga a főispán is nem tudomás, hanem helybenhagyás végett jelentette be a közgyűlésnek az általa eszközölt substitútiót, s ennél fogva előrebocsátva, hogy az orvos hivatalos és nem hivatalos állása mindenkor bizalmi állás, és ő a helyettesítendő személy kérdésében is legbiztosabb directoriumnak tekinti, ha oly egyén helyettesítettik s annak idejében választatik ezen állomásra, ki azon járás közönségének bizalmát, melyben hivatalosan működni lesz hívatva, legnagyobb mérvben bírja s inter pares minden más tekintetben hasonló qualificatióval bír; dr. Medgyessy Béla Mohácsos székelt belorvos pedig a mohácsi járásban legkiterjedtebb bizalommal bír, mit leginkább a jelen közgyűlésre megjelent körülbelül 60 bizottsági tag között 36 mohácsi bizottsági tagnak Medgyessy helyettesítése érdekében megjelenése is igazol, indítványozta: hogy a mohácsi megüresedett járás-orvosi állomásra dr. Medgyessy Béla helyettesíttessék.

Közvetlenül erre maga az elnök főispán odanyilatkozott, hogy reményli, miszerint maga az indítványozó fogja indítványát visszavonni, miután Medgyessy Bélának annak idejébeni kijelentését sem fogná megengedhetni, s itt csak azt jegyzi meg, hogy a személykérdést nem szeretné discussio tárgyává tétetni.

Ezután felszóllalt Szilágyi Kálmán, vitatva, hogy a közgyűlésnek ninesen joga a főispánlag történt helyettesítést bírálat alá venni, hanem igen is van joga a választás iránt intézkedni, s abba ő is beleegyezik, hogy a kérdésbeli orvos-választás a legközelebbi közgyűlésre kintzessék.

E közben főispán ur magához kérve Balogh Károly urat, vele valamint közlött, mit, azt megtudni nem lehetett. Szóltak még Medgyessy helyettesítése érdekében Brand Janos és Székely József mohácsi bizottsági tagok, kiknek előadás után az indítvány szavazás alá bocsátatni kéretett, — ezek ellenében főispán ismételvén, hogy Medgyessynek kijelentését nem fogja megengedni, az általa eszközölt substitútióhoz pedig, mely az ő jogai közé tartozik, ragaszkodik s a kérdés szavazás alá nem bocsátja. Mire Balogh indítványát nem vonta ugyan vissza, hanem ő is, pártja is, — úgy látszik, a tent emeltett főispáni erőszakolásknak s az általuk pártolt dr. Medgyessy személyére intézett főispáni gyanúsításnak s illetőleg az iránybani tájékoztatásnak tekintetéből a to-

vábbi discussiót a főispáni nyomás hatása alatt elejtették s így határozata ment, hogy a főispáni helyettesítés tudomásul vétetvén, az orvos-választás a legközelebbi közgyűlésre kintzettek.

Említsre méltó még a megyei főszámvevő jelentése, melyben a hittelekezeti iskolai épületek fenntartására, a vasárnapi oktatásra szükséges kiadásoknak a községi költségelgírányzatokba felvételére vagy mellőzésére nézve utasítást kér. Többször ezen ügyre nézve vonakodnak részletes utasítás adására bocsátkozni: s dacára annak, hogy Brand és mások az 1868. XXXVIII. törvény 35. 36. 40 és különösen 42. §-ára, mely azt rendelí: „hogy az iskolaépületek és tanítólak építése és fenntartása a községet illeti,” igen helyesen hivatkoztak, főszámvevő addig is, míg e tárgyban az illetékes miniszteriumhoz terjesztett hasonló ügyben határozat nem hozatik, minden további részletes határozás nélkül, egész általánosságban a fenálló törvények és szabályrendeletek szem előtt tartására utasítottat.

Vallany községek abeli folyamodásától, hogy eddigi székhelye nagy távolsága tekintetéből a mohácsi járásához csatoltassék: hova e községet piaci forgalma is kényszeríti, még a tárgyalás is megtagadtatott, csupán azon indokból, mert ily kikébelezés tetemes közigazgatási és pénzügyi ügykikulöntésekkel s nehézséggel van összekötve, mivel Baranyamegye törvényhatósági közgyűlése hasonló ügyeket más alkalmakkal sem vett tárgyalás alá.

Feltűntést okozott az alispán azon jelentése is, hogy a baranyavári járás szolgabírája többszöri hivatalos felhívásra sem terjesztette be a közmunkai és válságpénzekről szóló számadását, miert is kérvén sürgős intézkedést; minek folytán két megyei hivatalnokból álló küldöttség lett az ügy megvizsgálásával megbízva. Hisszük azonban, hogy az illető szolgabíró legközelebb beteterjeszti a számadásokat.

A községekgyűlöi nyugdíjalap igazgató bizottságába a megye részéről Kammerer Ferenc, Szily Laszlo, Cserer József, és Nádosy Kálmán választattak.

Ezek, s több más apró jelentéktelen ügy letárgyalása után a meg nem nyitott ülés még is bezaratott.

(A szünetek között tapasztaltak után mondhatjuk, hogy a mohácsi orvosi állomás substitútiója körül felmerült főispáni nyilatkozatok ellen a bizottság tagjai között nagy az ingerültség s nem alap nélküli jelenthetjük, hogy Percel főispánnak válságos támadásokkal kellend megküzdnie, s ügylőtszik — satrapái ezek között az 1872-iki mohácsi választás egyik véres alakja sem fog megkíméltetni).

Serli Sándor tudor felolvasása a mohácsi iparos körben.

Tisztelt gyűllekezet!
Üdvözlöm mindenekelőtt az „olvasó kört,” melynek választmányja a felolvasások korszerű eszmények életét adván, alkalmat nyújtott arra nézve, hogy egyesek ismereteiket s eszméiket terjessék vagy más egyéb közelebbi tárgyakról értekezve, azok iránt másokban hasonló érdeklődést keltsenek; — s hogy az érdekes ismeretek, eszmék és tárgyak felolvasásánál a hallgatóságban is vagy ébressék komoly, szükséges és hasznos dolgok felett gondolkodni, ezen gondolkodását s netáni újabb eszméit és észrevételeit másokkal közölni, azok felett véleményét eszeréni, vitakozni és ítéletet mondani.

Ezek mind megannyi fontos mozzanatok arra, hogy mind felolvasó, mind hallgató megragadjja az alkalmat, miszerint az ily hasznos időtöltésekben, melyek egymás felvilágosítására s közös érdekeink felismerésére vezetnek, minél nagyobb érdeklődést találjanak s hogy különösen az oly eszmék iránt, melyek mindnyájunk józavát előzözik, minél inkább buzogjanak, lelkesüljenek és hogy ezen lelkesültségüket hasonlóul másokban is felébreszteti és terjesztani igyekezzenek.

Ha az ily felolvasások mindkét részről, t. i. felolvasók és hallgatók részéről kellőleg támogattni fognak, — meg vagyok győződve, hogy ezek a legüdvösebb mozgalmakat fogják polgárságunkban előidézni s városunk előmenetelére és felvirágzására a legnagyobb befolyást gyakorlandják.

Részemről talán illőbb lett volna első felolvasásom tárgyát valmit az orvostan köréből választani. Ez volt is szándékomban; időközben azonban egy sokkal fontosabb tárgy: az „országos hazai ipar pártoló egyesület” eszméje merülvén fel előtem, mely épen most van napirenden; ezt választam első tárgyamul. Ez azért

sokkal fontosabb, mivel ez eszmé, mely most javában érik, hivatva van arra, hogy hazánk anyagi jövőjének egyik alapkövet képezze. Ez tehát „kenyer” — vagy ha akarjuk „életkérdés” — melynek kedvező megoldása pedig mindnyájunkat a legközelebről érdekli.

Tehát először is a kenyérről, a megélhetés első kellékéről fogok értekezni és pedig arról is, hogy a kenyér előállítását — habár a kovászotétel nem is mikéntünk közre — miután a kenyérből élvezni mi is mindnyájan óhajunk, legalább a dagasztásnál mi is még idejében részt vehessünk... Ha most e kenyér kedvező tulajdonságaira és éltelekre bátorodom és ezennel a tisztelt hallgatók figyelmét felhívni: remélem lesz még alkalom az orvostan mezéről is egy s más érdekes és hasznos tudnivalót elmondani.

Ugy hiszem, t. hallgatóim legnagyobb része előtt ismeretes, hogy a tavasszal Budapesten az „országos növényegylet” körében annak lelkes elnöke: Veres Pálné által megrendített azon eszmé, hogy — miután általánosan tudva van szűzök kiállítására is igazolták, miszerint az ország-évenként kifolyt pénz sokkal több, mint a mi bejött: vagyis, hogy azon termékek iparokkéért, miket az országba évenként behoznak, sokkal több pénz kell kiküldeniük, mintsem a mit felesleges terményünk eladás által onná bekapunk, úgy hogy ez által az ország évenként több mint 100 millióval szegényedik; — s miután tudva van, hogy ezen tetemes kiadásnak igen nagy része a nők általános fényűzésére, mint: drága szövetek, selyem, hárszörny s más számtalan pipere-cikkre esik, — megpendített mondom azon eszmé, hogy ezen fontos okok következtében a nők magok között „országos védegyelet”-et alakítsanak, melynek feladata lenne oda-hatni, hogy részint az egyszerűséget meghonosítsa és a fényűzést korlátozza; részint pedig hogy a tagok szükségleteiket — a mennyire lehet — az országból fedezzék, hogy ez által mind több pénz az országban, köztünk maradjon.

Nemde nagyszerű eszmé az, mely itt a lelkes irányítványozó előtt lebegett! megörvén az országot a mindinkább elszegényedéstől és a mennyire lehet utját vágni annak, hogy teljesen tönkre menjen! Az érintett egylet az eszmét magáévé tette és ez által — el kell ismernünk — a „gyenge” nők túllétek az „erős” férfiakon: övék az érdem, hogy eszméjük pártolásra találtak, a nagy cél megvalósulásához közel.

Hogy az eszmé megvalósításak, sept. havában Budapesten országos értekezést tartottak, hol már nemcsak a kezdeményező egylet, hanem sok mások is, nők és férfiak, egyiránt részt vettek. Itt a dolog fel-tüntetve eszerélyen, elhatározottat, hogy az alkotandó szövetség neve az „országos hazai ipar-pártoló-egyesület” nevével vegye fel; továbbá hogy — miután iparunk elhanyagolása a férfiakat sem védolja kevéssé — annak tagjai nők s férfiak egyiránt lehessenek; — egyszersmind egy nők és férfiakból álló ideiglenes választmány küldetett ki, mely a teendők felett komolyabban gondolkodva alapszabályi tervezetet készít, melyet a dec. elején tartandó alakuló közgyűlésen nyújtson be.

Ezen közgyűlés f. hó 3-án megtartott, az alapszabályok, melyek a növényegyletnek is megküldetnek, melyek itt szintén felolvasották, végleg elfogadtattak azok a min. jóváhagyás elé terjesztetmi határozattal.

Egyszersmind elhatározottat, hogy az ideiglenes val. aláírási leveket küldjön ki az egész országban minden vidékre, hogy az ügyet pártolók mindenütt részt vehessenek. Es itt megemlítem mindjárt, hogy a részvevő tagok a beiratáskor 1 írt, azután pedig évenként csak 20 kr. tagdíjat fizetnek. Elhatározott továbbá, hogy az egyesület a jan. elején tartandó közgyűlésen végleg megalakulván, a Budapesti székelendő nagy központi választmány is megválasztatik, mely hivatva lesz arra, hogy vidékeken alakulandó választmányoknak szabályokat készítsen, hogy az eljárás és ügykezelés mindenütt az országban egyöntetű legyen, — továbbá, hogy a hazai gyártelepekkel és a vidéki választmányokkal magát érintkezébe tve, iparosok és vevők közt közös kapcsolatot utat találjanak.

Ime t. hallgatók! a felhívások, az aláírási levek nekünk is szólnak! Most hát rajtunk is a sor nyilatkozni: támogatunk-e az említett eszmét? Tagjai legyünk-e mi is az „orsz. haz. ip. párt. egyesületnek”? rész vegyünk-e mi is abban, hogy hazai iparunkat, saját javunkat s jövőnket előmozdítsunk és hogy e haza, melyben élünk s halunk kell, adósságaitól s a végkiemléstől megmentessék? s a többi népek közt beüleltet megélessen??

Hogy ezt annál útatódosszabban s nagyobb készséggel tesszük, — nem tartom feleslegesnek kissé bővebben fejtegetni azon nagy fontosságú előnyöket, melyek ezen keletkező egyesület működéséből s pártolásából mindnyájunkra és az egész országra hárulnak, előlegesen is azon erős meggyőződésemnek adva kifejezést, hogy jelenleg nincs oly fontos társadalmi kérdés hazánknak, mint éppen a jelzett „orsz. b. i. p. egy.” kérdése... Ezzel kellene jelenleg e hazában minden koszorú olvasó-kör és a lapoknak, a leghebtöbbben foglalkozniuk a mennyiben: ha mi képesek leszünk e szövetséget felvirágoztatni, — úgy csakhamar látni fogjuk, hogy anyagi jólétünk megalapítására a legjobb utat eltaláltuk, — ha azonban annak sikeres teljesítésére elég józan belátással s erélyvel nem bírnak: úgy nincs mit tennünk,

mint békével tűntünk azon lealzó sorsot, melyet megérdemlünk.

Jól tudjuk, hogy valamint a tudomány, ugy az ipar terén is általában csaknem mindenben régi idők óta sokkal hátrább vagyunk, mint a nyugoti tartományok. Ennek több oka is van; legfőbb oka azonban kétségtelenül mégis csak az, hogy századokig idegen kormányok alatt nyög-tünk, melyek bizon nehogy az ország felvirágzását előmozdítsák igyekeztek volna, hanem gondoskodtak arról, nehogy az ország erői valamiképp kifejlődjenek.

Elég az hozzá, hogy mi a legtöbb téren hátramaradtunk. Ezen hátramaradott-ságunk azonban régebben, mielőtt t. i. a gőz erejét és annak alkalmazhatóságát ismer-tük, s mielőtt a vasuti mozdonyok ben-nünket egészen a szomszédnépek közelébe hozták volna, — nem volt előttünk oly általánosan ismeretes és oly szembeszökő, mint most; — és ezen hátramaradott-ságunknak nem is fizettük meg annyira az árát soha, mint most. Ugyanis: ha rége-ben hátravoltunk is az iparban, — nekünk az elég jó volt, mert jobbat körülöttünk nem láttuk: igényeink egyszerűek és ese-kélyek voltak, minél fogva mi a hazában készült ipareikkel igen meg voltunk elégedve és azért iparunk aránylag virá-gzott is s mindinkább fejlődött; — az ipa-rsok általában jólétnek örvevdték. Es miért? nagyon egyszerű okból: azért, mi-vel a legtöbb helyföldi szükségletet, kevés kivétellel, a helyföldi iparosok készítették. Mindenkinél volt munkája, a mennyit csak győzött, a pénz aránylag benne maradt az országban és így gyarapodhatott mindenki.

Most, mióta a gőz hatalma magának mindenféle utat tör, mióta a szomszéd-országok oly közel kerültek hozzánk, sőt tan közlebebb, mint az előtt a szomszéd köze-gyek, s mióta azok ipara a gőz segítségével folyton óriásiakat emelkedik, — a mi ifjú iparunk a verseny ki nem állhatván szem-látomást hanyatlak, s nemcsak hogy ipa-rsaink, hanem általában mindnyájunk s így országunk anyagi jóléte is napról napra súlyed... Az előtt alig lehetett találni, kinek adóssága lett volna; — most alig találni, kinek nincs.

Távol legyen tőlem, hogy én ezért a gőz ellen: századok mivélődésének leg-fontosabb tényezője és közvetítője ellen kiakadni akarnék; sőt annak hatalma előtt én is a legnagyobb tisztelettel döle-lok; — csupán mint tény akartam felhozni, hogy — bár az általános mivélődésünknek nagy mértékben előmozdítója, iparunk hanyatlására és általános elszegényedésünkre nagy hatással volt, miután a gőz a nyu-goti tartományokban már termékeny talajra talált, ott az ipart még sokkal jobban felvirágoztatta, míg nálunk a talaj még általában mivéltebbes lévén, a gőz elő-nyeit se volt képes iparunk úgy, kiaknázni hogy azóta szomszédunkhoz képest arány-lag még hátrább maradtunk, mint az előtt és így a saját piacainkban is mindinkább leszo-ritatunk és pedig annál inkább, mivel a ho-zatal 100 mírdór alig kerül többbe, mint a szomszéd faluból.

A sok idegen portéka közt azelőtt nem láttam azért nem is óhajtott tárgyak s általában szebb és olcsóbb készítmények találunk fel előttünk, melyek bennünket mindinkább elszédítenek: igényeink egyre szaporodnak s utánozni akarjuk a külföl-dieket; de ez csak külsőleg sikerül, a mennyiben mi is úgy ruházkodunk mint ők, oly fényt úzunk mint ők, sőt becsmé-reljük is a saját magunk által készített cikkeket — éppen mint ők. Ez alatt többet költünk és aránylag sokkal kevesebbet ves-zünk be, mint azelőtt: mert pénzünk leg-nagyobb részét a külföldieknek adján, sa-ját hazai iparunkat elhanyagoljuk és ez által nemcsak hogy iparosaink hanyatla-nak, hanem — miután egymástól élünk — hanyatlunk mindnyájan. A gőz ideje előtt csak a nagy urak szórak külföldre a pénzüket, kik t. i. odamehettek; most mind közönségesen tesszük ezt, s azért nem esoda, hogy vagyonilag mindinkább süllyedjünk s eladódjunk.

Es e tekintetben kevés is a kilátás, hogy szomszédaink a dolgok eddigi rendjé mellett valaha utóljárjuk, a minék oka igen egyszerű: a vevő ugyanis nem azt nézi, hogy ki csinálta és hol? hanem hogy: melyik szebb és különösen melyik olcsóbb? Minthogy pedig — és ezt el kell ismernünk és ezt a mi iparosaink is tud-ják — a külföldi ipar sokkal fejlettebb lévén, cikkeiket az ottaniak szebben és ol-csóbban is állíthatják elő; — természetes miszerint saját iparosaink, kiknek még sokkal nagyobb kamatot és adót is kell fizetniök, mint a külföldieknek, nem pár-tolotva eléggé, folyton hátrányban ma-radandnak s csak küzdenek, hogy napról napra valahogy megélessenek.

Saját kereskedőink a legtöbbnyire külföldön szerzik be portékájukat — még ha azt itthon is megkapják, — mivel ott pár krral olcsóbban jutnak hozzá: hogyan lehessen hát remélnünk, hogy mi a már elfogalt piacot az eddigi uton visszahö-díthassuk és szomszédainkat az ipar terén utóljárhatjuk??

Annak, hogy a mi iparosaink a kül-földiekkel nem versenyezhetnek, természe-tes következménye az, hogy tehát azok-nak jóformán csak azon cikkeik készítése maradt, miket a külföldiek hozzánk nem szállíthatnak, vagy szállításra nem alkalm-a-sak és a mik helyben készíthetők; vagyis: nem hogy haladnánk az iparban az az-előttéhez képest, hanem mindinkább hátr-aszorítottunk, a mennyiben a mi ipa-rsaink azelőtt csak készítették és készíteni-gyöztek, rendezes azok álitották elő, mi-g ma, a gyors közeledés következtében ipa-rsaink az azelőtt uralt téreken is kül-

földi versenytársaikkal osztozni kénytelenek.

A régebbi idővel tehát a miait össze-hasonlítva, tetemes vesztéségünk támadt két uton: egyrészt mivel igényeink, tehát költségeink is igen megszaporodtak; más-részt pedig, miután az ipar versenyteréről nagy részben leesorítottunk, bevételünk na-gyon megkeveskedtek. Innét van aztán, hogy évről évre nagyobb adósságba keve-redünk s mindinkább elszegényedünk.

Azelőtt lényegesen csak szövetteléket s más apróságot, mik nálunk nem készül-ték, és fűszerféléket, mik nálunk nem te-remnek, hoztak be hozzánk külföldről; ma pedig még a legközzőségesebb dol-gokkal is, mint: kész ruha, kalap, cipő, fehérnemű, butor, mindenféle vas munka, s számtalan más tárgyival — miket pedig magunk is tudunk készíteni — elárasztanak bennünket úgy, hogy temérdek az a pénz, a mit mi a magunk biztos romlására ha-szontalanul s szükségletnél idegen orszá-gokba dobálunk.

Valóban ha nem látta, nem híme az ember, hogy mi oly vakságban élünk, oly könnyelműek vagyunk, hogy mikor valami vásárlunk, nem tekintjük: idegennek adjuk-e pénzüket, a kitől csak alig re-mélhetjük, hogy tőlünk szintén venni fog valamit, a midőn tehát pénzünk nagy rész-t sohsem látjuk többé: vagy pedig egy-másnak, a midőn pénzünk köztünk ma-radván, az mindnyájunk javára szolgál. Pedig nem nagy okosság kell hozzá be-látni, miszerint nekünk annál jobb, minél több a kereset, minél több pénz marad az országban, miután ha Péternek, Pálnak s a többinek, kik körülöttém vannak, több a keresetük, több a pénzüik, — magam is több keresetre számíthatok és viszont má-sok is valamennyien. Ellenkezőleg: ha mi egymást keresetétől kölcsönösen fosztogat-juk, ha mi pénzünk nagyobb részével foly-vást az idegeneket hízaljuk, — mi ma-rad akkor nekünk, honnét, kitől várjuk mi akkor jövedelmét?? Hiszen nekünk egymástól kell élünk!... Hogyan éljünk pedig egymástól, ha mi nem egymást, ha-nem egymástól; ha mi úgyis esekély pénzüket az idegeneknek adjuk, a helyett, hogy azt magunk közt megtartanók? ha mi úgy tesszük, mint a rossz gazdasszony, ki szegény létere esekélyre, idegenekre bízza a maga dolgát s minden esekélye-séget a házon kívül csináltat?!

Ha mi ezentul is így tesszük, mind-inkább kevesebb pénz maradván köztünk, folyton kevesebb lesz általában a kereset-ünk is, de annál több az adósságunk úgy, hogy utóbb azt vesszük észre, miszerint nem hogy az adót tudnók fizetni, hanem élni is alig tudunk. Hány azelőtt jómódu ember folytonos munkásságával melletti is-sílyed! Miért? mert keresetének nagy rész-t az idegenek elviszik és azok miatt vevői is elszegényednek, szóval mert: sok a költség és kevés a bevétel.

Az mondják ugyan némelyek, hogy: ha mi a külföldtől vásárolunk is, az nem baj, mert hát azok is megveszik a mi bu-zánkat s borunkat. Ezek nagyon tévednek; mert igaz ugyan, hogy azok is vásárol-nak tőlünk, de csak azt, mi nekik nincs, mi pedig azt is veszik tőlünk, mi nekünk is van. Továbbá ők csak akkor vesznek tőlünk, mikor nekünk jó évünk van, mi-kor van mit eladniuk, és akkor is csak úgy, ha olcsóbban adjuk, mint mások: — ellenkezőleg mi jó s rossz évben mindig vásárlunk tőlük, s ha nincs mit eladniuk, ha nincs pénzünk, — felvesszük azt nagy kamatra, s mikor már a kamatot se győ-zük fizetni, akkor öröklött birtokunkból fizetünk meg vagy a bíróság leható egy egy darabot s adja el egyiket a másik után, úgy hogy csak sirva nézünk után-unk. Ilyen állapot van nálunk, — a mi-lennek rendez gazdasági viszonyok mel-lett lennie nem volna szabad, a mi pedig nálunk már egészen napirenden van és pe-dig természetes következményeképp azon oktan gazdálkodásunknak, hogy derére, borura, van szükségünk rá vagy nincs, — a külföldről vásárolunk.

Nem tudok valami esztelenebbet gondolni, mint midőn valaki az idegen gyárt-mányok mellett kardoskodik, mondván, hogy azok szebbek és olcsóbbak. Hogy azok általában, bár nem mindig szebbek és olcsóbbak az igaz! de ebből helyes okoskodással nem az következik, hogy: tehát azokat pártoljuk, azokat fogyasszuk; hanem hogy igyekezzünk azok, miszerint a miénk is szebbek és olcsóbbak legye-nek; már pedig azok ilyenekké csakis ugy lesznek, ha azokat pártoljuk, ha azokat fogyasszunk. Ez oly természetes és oly vi-lágos, hogy valóban számandó, ki ezt be-nem látja, ugyanis: minél több darabot készít valamely iparos valamely cikhól, — annál szebben, jobban és olcsóbban fogja azt kiállíthatni. Ez oly igazság, mit nemcsak minden iparos a gyakorlatból ismer, hanem a mit a tapasztalat is mind-en nap bebizonyít. Hiszen még a kereskedő is, ki pedig nem csinál semmit, csak elad, annál olcsóbban adhat el valamit, minél nagyobb mennyiségben veszik azt! De hogyan is lehet oly döreséget gondolni, hogy ha mi iparosaink nem pár-toljuk, azok szebben és olcsóbban fognak dolgozni? Ez éppen úgy jön ki, mintha azt mondanám, ha a munkást koplaltam, akkor az jobban és többet fog dol-gozni.

Különbösnnyább sines annál, mint midőn valaki saját iparosainkat becsmerli, mikor az idegeneket pártolja! Az ilyen önmagát is gyalazza, mert hiszen, miként már megjegyzém, hátramaradottságunk nemcsak az iparosokat illeti, hanem általánosan mindnyájunkat; — az iparosnak tehát ép oly joga van más osztálybeli becs-mérélni, mint ennek azt. Az igazságszol-

gáltatás, közigazgatás, közegészség, köz-oktatás, a kereskedés, földmivélés stb., szóval minden, a mi nekünk csak van, általán-ában ép oly hátra van nálunk, mint akár az ipar, csak hogy azok munkáját nem lehet úgy kézbe fogni és a külfölddel összehasonlítani, mint az iparosé, és nem lehet például mondani: nekem a mi igaz-ságszolgáltatásunk nem kell, mert az rossz, én a külföldit veszem igénybe... De mondja meg nekem valaki: melyik osztály-nak sines tehát mit a másiknak szemé-re vetnie! — De feltéve, hogy a magyar ipa-rsok osztályt csakugyan hátrább állana szak-májában minden más osztálynál: az maga lenne-e oka hátramaradottságának? Kor-ránsem! mi mindnyájan, az egész társa-dalom egyenlő oka lenne annak, mert el-hanyagolta, nem mivelte s nem táplálta azt eléggé.

Azon körülmény, hogy a mi készí-tményeink nem mindig oly szépek, mint az idegenekéi, nem nagy baj és nem ok arra, hogy tehát a miénk helyett azokat vásároljuk. Ez által csak önmagunk alatt vágunk tovább is a fát, mert iparunk mel-lőzése által nemcsak az iparos osztálynak árthatnak, hanem árthatnak kivétel nélkül mindnyájunknak, az iparosokkal hasonló mértékben kevesbedvén mindnyájunk ke-resete, a mennyiben szegény emberek közt szegény a kereset is. A terheket pedig s az adót mégis csak úgy kellene viselni; nem sokára bekövetkeznék tehát azon idő, midőn se idegen, se honi portékára nem jutna többé. És aztán az iparos ép oly joggal fitymálhatja a más osztálybeli mun-káját, mely szintoly hátra van... Ha te-hát Péternek (ki iparos) meg kell elégednie a Pál munkájával (ki szellemi munkás): miért ne elégedhetnék meg hát Pál is a Péterével? Nem sokkal okosabb-e, ha az indokoltan fitymálás helyett egymást tá-mogatjuk s a hogy tudunk, összesegítünk? ha saját munkánkat, a mire legalább ké-pesek vagyunk, egymással készítjük? ha egymást keresetét kölcsönösen szapo-rítjuk? — Ez által nemcsak hogy magunk-a a haszontalan kiadástól megóvjuk, adósságunkat kifizethetjük, pénzünk meg-marad; hanem kitőlünk lehet arra is, hogy valamit meggyártsunk, mire jö-vőnket alapíthatjuk. Ezen felül azon ön-tudat is dagaszthatja kebleinket, hogy ipa-runkat fejlesztve szükségleteinket magunk képesek vagyunk előállítani s hogy tehát létünk legelső alaptételét: a keresetet, mely függetlenségünknek is első kelleke biztosíthatjuk.

Az ipar emelése az a politikai tekinteten kívül — két igen fontos tényező járul: első a szellemi, az elméleti képzett-ség, miről a „P. F.” több számaiban ér-tekeztem is; 2-dik a vagyon, a tőke. E két tényező nélkül az ipar nem emelke-dhetik, nem virágozhat sehol. Ha akár egyes akár társulat valamely iparvialatba kezd, e kettőre elkerülhetetlen szüksége van, ha csak boldogulni akar. Az illető gyárt vagy műhelyt ugyanis így kell berendezni, a munkát felosztani és vezetni tudni, hogy az egyes munkások minél kevesebb idő alatt minél több munkát végezhesse, ehhez pedig képzettség kell. Elkerülhetlen továbbá a mindent mozgató erő is: a pénz hogy az ipart vezető azon gyárat vagy műhelyt úgy rendezhesse be s ha kell, oly gépekkel szerelhesse fel, a mint az cél-jának legjobban megfelel; továbbá, hogy az anyagot: vasat, fát, szövetet stb. nagy-ban kész pénzből, tehát olcsón is bevásá-rolhassa, hogy így a munka a gyárnak minél olcsóbbá kerülhesse.

Ime uraim! ez az egyszerű titka annak, a mit nálunk oly kevesen tudnak megérteni: miért t. i. hogy a külföldiek olcsóbban adják cikkeiket.

Nálunk hiányzik mind az elegendő képzettség, mind a tőke. És ha meg volna is egyeseknél a képzettség nagyobb vá-latokat berendezni; de hiányzik az eszköz, a pénz: kintőre pedig olcsón dolgozó gyárat, műhelyeket berendezni nem lehet. Hiszen hány kitinő magyar munkás van külföldön, kik ott sikerrel megállják helyü-ke! hazájúv azonban még sem boldogul-nak, leginkább azért, mert nincs meg az említett mozgató erő; még nincs meg itthon az elismerés, a pártolás.

Ezen egyszerű, de igen fontos igaz-ságokat kellene már egyszer megértenünk, akkor bizonyosan másként gondolkodnánk. Nem lennénk mi szegények, ha a dolgo-kat már rég felfogtuk és azok természetes orvosságát is használtuk volna!... Ha mi saját iparosainkkal dolgoztatnánk mindent, ha mi azoktól vásárolnók mind azt, mit csak azok kiállítani képesek: úgy nemsokára azok is képesek lennének ma-gokat úgy berendezni, hogy cikkeiket szin-tén mindinkább szebben és olcsóbban állít-hatnák ki. De mi felfordított okoskodá-sunknál fogva megvonjuk tőlük a keresetet s pénzüket a külföldiek ajándékozzuk, nem is gondolva arra, hogy ez által ke-resetünk egy részétől önmagunkat is meg-fosztjuk.

Nem az tesz bennünket tönkre, hogy az államnak köteleességként sok adót fizetünk; hanem hogy sokkal nagyobb adót és pedig önkéntesen a külföldiek fizetünk. A mi állami s közégi adóink nem esnének nekünk oly nehezen, ha mi pénzüket a külföldre nem pazarolnók, ha nekünk több keresetünk lenne, — ha mi magunk egymást keresetétől szándékosan nem fosztogatnók. Mikor tehát mi a kül-földi cikkeivel parázunk, akkor tulaj-donképen azt fitogtatjuk, hogy mi egymást — raboljuk;... már pedig ily rablagaz-dálkodással valóban nincs önünk mit dic-csedetni.

Ne szidjuk hát az iparos osztályt és ne ócsároljuk, hogy az oly szépen és ol-csón nem dolgozik, mint az a külföldi! mert igaz, hogy általában oly szépen és olcsón nem dolgozik, de csak azért, mivel nem dolgozhat! — Hát ugyan miért nem oly szép és olcsó a mi irodalmunk, mint azon emlegetett szomszédaink? — Miért tart nálunk egy szontalan per sok-szor évekké tovább, mint oda át? — Vagy kérdezzek még többet? — De hát azért bajainkat úgy orvosoljuk, ha az idegen ipart, az idegen irodalmat pártoljuk, a miénket pedig éhen halni engedjük? vagy idegen bíróságok kívánjuk a nyakunkra? Ily orvosságokra beszámítás alá eső ha-zafi nem gondolt!

■ Mi általában igen kevéssé becsljük iparos osztályunkat és ez nagy kár, — ez egyik legnagyobb hazaellenes büntünk, — ennek igen megadjuk az árát. Az iparos osztály képezi az előrehaladottabb nem-zetek legerősebb oszlopát, mert az szerzi a vagyon; az teszi a nyugoti népeket gazdagokká s hatalmasokká. Ha mi ezen osztályt közös erővel fel nem emeljük, akkor nem tudni melyik osztály fog annyit szerezni, hogy nemcsak mint egyes polgárok tisztességesen megélessünk, hanem a mindinkább szaporodó ropant állami ter-heket is elviselhesstik?!

(Folytatása következik.)

Különböfélek

— A „Magyar Hírlap”-ban olvassuk, hogy az öngyilkossá lett dr. Tomasek volt budapesti kir. ügyész utódai, hallomás szerint Illés István, jelenleg pécsi kir. ügyész nevezetűék ki. Illés István ugyan-csak a budapesti f. törvényszéktől, hol mié-gykor munkodott, lett pécsi kir. ügyész-ké kivelve, honnan e szerint vissza-kerülne.

— A pécsi ízr. betegsegélyző egylet saját alapja javára 1877 évi február 28-án a hatyu teremben tartandó zártkörű tánc-estélyre küldé szét meghívását. Belépi jegyek a meghívó előmutatása mellett, február hó 20—28-ig: Trenschnier J. W., Alt és Böhm, Zirner M. és Róth Armin urak, főtevében lévő kereskedéseikben és este a pénztárnál válthatók és pedig: családjegy 3 ft., személyegy 1 ft. 20. kr.ival. Felülvezetnek köszönettel vétetnek és hírlapilag nyungtatnak. A hölgyek kértnek egyszerű öltözékben megjeleni.

— A Kisasszonyfai rablási esetet illetőleg ft. Rang Antal plébános úrtól értesít-tettünk, hogy a „Kelet Népe” 31. száma-ban megjelent soráiban a szerkesztőség nem egészen az ő kifejezéseit használta, említé ugyan ő, hogy személy és vagyona biztosításul szolgáló egyetlen eszközét, mely pedig szinte adó tárgya, — megfosztott, de „közbitonyságról” valamint az „adminisztrációról” egy szót sem írt; azt sem, hogy 1863 évben is kirabolták, mert csak azt írta: „akkor is meglátogattam, de szerencsésebb kimenetellel”, minthogy az akkor garázdálkodott Gelencsér rabló bandáját be nem eresztte, betőrné pedig a szilárdon elzárt házába nem mertek. — Kivánja továbbá értesíteni a megyei t. községet Radoscsy Sándor szolga-bíró úr buzgalmáról és erélyéről, melyet a rögtön nyomozásnál kifejtett. A rablók ötven voltak, kettő a szobába hatolt, egy a folyosón, egy annak ajtaján kívül és egy az utca ajtajában örködött. A szol-gabíró általa rögtön értesítetvén ez meg azon éjjel 2. órakor már intézkedett, és a közbiztonsági közegek már korán reggel szö maga a szolgabíró úr is nála a hely-színén megjelentek. — Kis József 19 éves sári pusztai kanász jan. 31-én reggel a kisasszonyfai utcán keresztül a legelőre futván gyanút kellett a nép földőni kezdé és elfogva behoza, ezt a plébános szép szó-val kezdette vallatni és sikert tapasztalt, elvitte őt magával Szt. Lőrincen ott azonban már vallomást tett Guzo Mihály esonka-min-denszinti esordás. — A fűszereplők voltak Horváth (Fekete) György kelemen-li-geti kanász, ez már szövetség miatt több-ször büntetve volt, továbbá Varga László helybeli gulyás örködött kívül. Jellemző, hogy a rablók vallomásai szerint addig, míg a kerti méhesben elrejtve leskelődtek a rablásra alkalmas időre, az esti harango-zásra ajtatatosan imátkoztak is! — Az ügy vizsgálata most a járásbírósnak sok dol-got ad, mert az elrablott tárgyak több or-gazdák kezén az a drávántuli vidékre ke-rültek, hol további elfogatások történtek.

— A konstantinápolyi küldöttség múlt vasárnap érkezett meg Budapestre. Fényes fogadtatás hatalmas megcáfalása volt azon szlavophilek félremagyarázó nézete-ken, mintha e timentés csak a budapesti egyetemi ifjuság mitve s nem az egész nemzet közérzetének kifolyása lett volna. Ifjainkat már az első határszéli városban Csáktornyán is szépen fogadták, így Nagy-Kanisán és Szekesfehérvárott is, hol mind-enütt ezerekre menő néptömeg tövözölte őket. A küldöttség a két utóbbi helyen kiszállt s a tiszteltükre rendezett banket-teken és színházi előadásokon megjelentek. A fogadtatás legpinosabb volt. Mintegy 50 ezere tehető azok száma, kik a bu-dai indóházhoz tödultak az itakat egy szivbel eredő „eljen”-nel üdvözlöli. Meg-érkezéskor minden oldalról kitüntetés várt őket. Első sorban a budapesti pol-gárok nevében Gózdú Elek főgyvdjelőlt majd Kozma és többen mondottak szép beszédek, mikre Lukács és S. Elek Gyula válaszoltak. Este a „Hungaria” szállodában nagy bankettet tartottak, melyen számos

